

Nr 33

Av herr **Edström**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av en laboratur i medicin, särskilt reumatologi, vid karolinska institutet.

I statsverkspropositionen år 1957: bil. 10, s. 199-200, föreslår departementschefen, att vid karolinska institutet nästa budgetår inrättas en laboratur, avsedd att förenas med överläkarbefattning vid reumatologiska kliniken å karolinska sjukhuset, samt att laboraturens ämnesområde bör bestämmas till *medicin, särskilt reumatologi*.

Universitetskanslern har, som framgår av s. 194 i samma bilaga, förordat, att »med hänsyn till tjänstens ställning inom sjukvårdsorganisationen och den därmed sammanhängande naturliga inriktningen av den med befattningen förbundna forskningen och undervisningen ämnesområdet för tjänsten bör bestämmas till *reumatologi*».

Departementschefens förslag är ett uttryck för uppfattningen, att reumatologiens ämnesområde helt ligger inom invärtes medicinen. Så är emellertid icke fallet. Enligt min mening är universitetskanslerns uppfattning den riktiga. En reumatologisk specialist måste enligt internationellt språkbruk och uppfattning — specialiteten är ännu ej erkänd i Sverige — ha kunskaper och färdigheter ej blott i den del av invärtes medicin, det här gäller, utan även i konservativ ortopedi, innefattande ledfunktionspatofysiologi, fixationsteknik med gips, plast, bandage, etc. samt i fysioterapi, främst innefattande viss kinesiterapi och thalassoterapi. Även den reumatologiska undervisningen och forskningen faller till viss del utanför invärtes medicinen.

En begränsning av här ifrågavarande lärartjänsts ämnesområde till medicin, särskilt reumatologi, innebär ett artificiellt ingrepp utan täckning av verkliga föreliggande forsknings-, undervisnings- och sjukvårdsbehov. Tjänstens ämnesområde bör vara *hela* reumatologien, därmed förstående enligt gängse internationell nomenklatur »hållnings- och rörelseorganens invärtes sjukdomar», ej blott reumatiska sjukdomar i inskränkt bemärkelse.

Departementschefen har föreslagit att benämna befattningens innehavare *laborator*. De ordinarie akademiska lärarbefattningarna i Ca 34 (den s. k. laboratorklassen) har erhållit ett flertal namn. Av dessa är observators- och prosektors-titlarna av gammal hävd, övriga, såsom laborator, preceptor, lärare, etc., nya. Den gamla titeln för flertalet av dessa befattningshavande var e. o. professor. Titeln laborator torde emellertid ur språklig synpunkt näppeligen kunna ges till annan än den som är anställd vid eller chef för

ett laboratorium. Så har mig veterligen hittills ej heller gjorts. Sådana akademiska lärartjänster i Ca 34, som är förenade med klinikchefsbefattningar, har hittills benämnts lärare. I analogi därmed borde även här ifrågavarande tjänsts innehavare få titeln *lärare i reumatologi* på samma sätt som motsvarande tjänst vid Lunds universitet.

I och med detta läsår har emellertid de nya universitetsstatuterna trätt i kraft. Enligt dessa utgöres de akademiska lärarkollegierna och fakulteterna av samtliga ordinarie universitetslärare, i såväl professors- som laboratorersklass, de sistnämnda dock med viss begränsning av stämmorätt.

Enligt internationell sedvänja benämnes samtliga ordinarie ledamöter i ett akademiskt lärarkollegium eller fakultet professorer, den ovan sist nämnda gruppen därvid med ett prefix till namnet, såsom i USA associate professor, i Frankrike Professeur agrégé, i Tyskland e. o. Professor. I Sverige var tidigare sist nämnda titel rätt vanlig. Att nu återgå till densamma synes dock irrationellt, då dessa befattningshavare är ordinarie samt tillsatts med sedvanligt sakkunnigförfarande. Mer ändamålsenligt synes vara att i analogi med den amerikanska titeln giva dem titeln *adjungerad professor*, vilket även föreslagits av dessa befattningshavares egen fackförening Svensk laboratorersförening, vilken för närvarande håller på att uppgå i Svensk professorsförening.

Vad slutligen angår förslaget, att docenten samt biträdande överläkaren K. S. B. Olhagen utan ansökan måtte utses till förste innehavare av befattningen — under förutsättning av medicinalstyrelsens kompetensförklaring — anser jag för min del detta vara väl motiverat.

I anslutning till vad sålunda anförts föreslår jag,

att riksdagen måtte besluta att ämnesområdet för den föreslagna laboraturen i medicin, särskilt reumatologi, vid karolinska institutet måtte bli *reumatologi* samt befattningens innehavare erhålla titeln *lärare i reumatologi*, eventuellt *adjungerad professor i reumatologi* i Ca 34.

Stockholm den 20 januari 1957

Gunnar Edström
